

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 913 e-adressen
4de jaorgaank, nummer 1
Datum: 1 jannewaori 2009

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0901

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Mien moat ‘Kniggien’	4
• Ni’jjaorsweensken	5
• Wussen jim dat	6
• Anansi (17)	7
• Ni’jjaorsweensken	7
• Bolding vertelt (12)	9
• Ni’jjaorsweens	12
• Ik geleuf et, ikke niet	13
• Kamer zeven	14
• Alliendgaonden (2)	16
• Gangsters	17
• Sprokien: De rottevanger van Hamelen	18
• An de Liende op Wikipedia	21
• Stellingwarf 700 jaor	22
• Kursus Stellingwarfs (3)	23
• Een onmeugelik woord	24
• Lezersvierkaant (anagram)	25
• Golfkollum (2)	26
• Lao’we es wat polderen	27
• Bedonderen	27
• Aktie	28
• Keunstkefé	29
• Gevoel	30
• Taeltuun	31
• Dichtwark	32
• Rilke (12)	33
• De Stellingwarver Biebel	34
• Stelling van de maand	35

Van de redactie

Alleman aldereerst de beste weensken veur et ni'je jaor 2009. Zol dit een jubeljaor veur de Stellingwarven wodden now ze 700 jaor bestaon? In 't ni'je jaor mit frisse moed beginnen. Dat wil haost iederiene as 't zoveer is. De meersten willen d'r een peer kilo's of hebben. "*Ik vreet altied alles op want et is mar ien keer lekker*", zee een plaetselike bouwvakker. Meerstentieds hebben zokke meensken lichamelike arbeid, die verbranen et dan ok wel weer. Meer as de helte van de Nederlanders is te dikke. Op een peer uitzonderings nao komt dit gewoon deur tevule eten en te weinig bewegen. Ieder pontien gaot deur et montien en 't blift muuilik. Neem eerst al die recepties's in 't ni'je jaor. Aj' die allemaole ofvliegen en ie eten en drinken wat d'r allemaole op schaolen en dienblaeden veurbi'j komt, hej' d'r binnen de kotste keren al weer een kilo bi'j. Dan begint et al niet zo goed. De meersten mit van die goeie veurnemens beginnen dan ok pas nao twie weken in et ni'je jaor. Hier gelt discipline. Krek zovule discipline as op elke maendagaovend de biebel vertaelen. Gewoon d'r wezen en doen waj' jezels veurnemen hebben. Nao vier jaor ommeheisteren mit et oolde en et ni'je testament uut de biebel van de vertaeling in et Stellingwarfs is et hielemaol goedkeurd deur oonze naokiekdoomnee. Et ligt klaor veur de drokker. Now de centraosie nog...

Op initiatief van de veurzitter van de Schrieversronte (sSr) is d'r een gesprek west tussen de sSr en sSe. Jammer dat de direktEUR d'r zels niet bi'j was mar ze was tevule van de riebél van et verstarf van iene, hebben ze oons daor verteld. We moe'n oons reer vergist hebben awwe heur even naotied niet zien hebben daor bi'j de kärke omme in Berkoop. Op himzels een hoogstaond streven mar as 't op zoe'n meniere wat uuthaeld is nog mar de vraoge. Over integriteitsgrenzen spreuken... Piet het zien galle spi'jd daor in et gebouw van de schrieversronte, veural over kwessies uut et verleden. Wi'j kregen de indrok dat goenens uut et bestuur van de sSr niet alles uut et verleden mitkregen hebben en hierdeur d'r wellicht een aandere kiek op kriegén zullen. Win-win situaosies hej' meer an as twie verliezers in zoe'n klein taelgebied. *En zo is 't wo'k mar zeggen.*

Disse dooddoener-uitdrotking wodde bruukt deur Jannes Nijholt, mien meester van de legere schoele en iene van de oprichters van de Schrieversronte. Onder al zien verhaelties die hi'j schreven het in et klupblad "Iwanna" van körfbalklup Forward uut Steggerde ston disse kenspreuke. Disse kultuurhistorische verhaelties die schreven binnen tussen 1952 en 1966 liggen bi'j oons klaor om publiséerd te wodden. Jammer dat hier now nog even een verbod op ligt...

Stille biwwe wodden van meensken die rempend bi'j oons wegraekt binnen de oflopen tied. Stille biwwe wodden van de kredietkrisis. Stille wodde et op 'e Polle in Blesdieke. Pattie meensken op 'e Polle verslaopen heur morgens. D'r is fluusterteer op de weg kommen en daordeur heuren ze et verkeerslewaai niet meer. Goenens buten de Polle hebben de Gemiente al beld want zij willen ok fluusterteer. Dit is poere diskriminaosie wodt d'r beweerd: *wij wonen an dezelde Markeweg en wij willen ok minder lewaai.* Hier is et laeste woord dan ok nog niet over zegd en bi'j de gemiente kun ze heur bost wel nat maeken. Ok bin d'r al bezorgde oolders die mienen dat heur kiender de auto's niet meer heuren ankommen.

Over lewaai spreuken. Et het nog nooit zo slim west as de laeste tied. Et liekt krek al willen ze de stilte utbannen. Aj' argens een winkel binnen kommen, heur ie vaeke meziek. Aj' es argens naor toe bellen en ie moe'n even waachten, kriej' meziek te heuren. As d'r een voetbalwedstried of een aander sportgebeuren is, komt d'r een protte kebaol uut de luudsprekers. Et is vaeke et genre van de herrieschoppers zels waor aj' gedwongen naor

luusteren moeten. As d'r es een rippertage op 'e tillevisie is wodt een interview overheerst deur meziek. Jonge meensken mit van die mederne herriemaekers in de oren. Kontaktgestoorden van disse tied die laeter kaans hebben dat ze daordeur doof wodden. Goeie veurnemens zollen hier ok gellen kunnen.

Uut betrouwbere bron hewwe verneumen dat d'r disse maond jannewaori een kienderbiebel in et Stellingwarfs uitkomt. Martin Oostra uut Wolvege het hier de oflopen tied mit doende west. Hi'j het bekende verhaelen uut de biebel op zien eigen wieze vertaeld. Now mar hopen dat d'r genoeg (groot)-oolders, juffers en meesters binnen die zoks veurlezen kunnen en/of willen.

Bi'jgliks op alle Stellingwarfse schoelen een jaor laank alle weken een verhael veurlezen an de kleinties zodat ze wat van de streektael en de biebel mitpikken kunnen. Hier ligt een mooie uitdaeging veur de gemienten want die willen de jongerein meer an et schrieven hebben mit minder priesen in de streektael, ston d'r lessendaegs in de kraante. Kun ze eerst mooi zo beginnen en as ze dat goed oppakken en zels de streektael lezen kunnen, kun ze op zoe'n maniere op eigen hooltien of mit hulpe beginnen te schrieven. Daor kunnen de gemienten mittertied dan groots op wezen en min(der) of meer priesen uutdielen.

FdV

Mien Moat “Kniggien”

‘Oogut twee keer per joar spreek ik om, hi-j lig dan mit zien bootien aargens bi-j Scheerwolde of in Joon’. Kniggien is een man van de natuur en hi-j leeft van de wiend as’t mot, hi-j vangt een vissien en streupt een ‘häze of een fezaante, veule meer ‘hef hi-j neet neudig.

Kniggien kwam vaeke in Steenwiek. Mit ‘d elfduuzend en de bouwmaark was ie oltied van de petije, maor de “grote” stad was niks veur om... maor toch ‘ad i’j oltied weer meuite omme ofscheid te neem’ van zien geliefde stadtien an ‘d Ao.

Kniggien vreug mi’j omme iederene
een veurspoedig 2009
te willen wensen en ‘ier sluit ik mi’j graeg bi’j an.

Giele van de Kaampe

Ofscheid

Zwiegend stoa ’k genaegeld an de grond.
Scheiden ‘ier dan onze weêng?
Varre weg op de Kaampe blaft een hond.
Steenwiek ‘olt mi’j ‘alstarrig teêng.
Wi’j zullen veur eeuwig maoten bliêm?
Ie willen mi’j nog neet loaten goan.
Maor ik beloof ‘et oe, ‘k zal oe skriêm
’k Zal oe vertellen over mien zwaarvend bestoan.

Kniggien

Ni'jjaorsweensken...

Beste Redactie van **An de liende**,

Miene welgeménden dank vör 't léêsplezier dè gullie in 2008, ok án veul minse van buten óllie dialectgebied, hét gebôje mit die gruwelek mojje edities van 't prima dialectmóndblاد 'An de liende'.

Ik hóöp, dè w'ok in 2009 wér mi veul plezier van d' uitgaooves zulle kunne geniete.

't Is echt waar eën van de mojjere dinge, die ieleke mónnd op mien p.c.schêrm verschiene.

Ik wens óllie en al ow dierbaoren in 't kómmende jaor: veul geluk, nog vul meër gezondheid en ok wér alle sukses mit 'An de liende'!

Chris uut Kuuk

Beste Nederlandse contacten,

Vanuit een besneewd Canada wensen we iedereen een Gelukkig Nieuwjaar toe. We hopen dat 2009 allen veel voorspoed mag geven, maar vooral een goede gezondheid, lichamelijk en geestelijk!

Er is hier een gezegde: '*Wealth without health is no wealth at all!*' Nu we in onze renteniersjaren gesukkeld zijn, gaan we ons steeds beter realiseren dat die uitspraak zeer terecht is. We mogen ons beiden gelukkig prijzen dat uitgezonderd van wat pijntjes hier en daar, er nog goed tegen kunnen en alle dagen nog van 'de oude dag' genieten, samen met onze 2 kinderen en hun gezinnetjes. De 5 kleinkinderen geven ons veel genoegen, we verbazen ons hoe snel ze opgroeien, ook al moet de oudste nog zeven worden.

We hebben nog niet over een wintervacantie besloten, maar zullen in het voorjaar wel weer onze jaarlijkse terk naar het moederland maken. Hopelijk tot ziens dan, of tot horens, ondertussen allemoale goed goan!!

Gerie en Henk Bolding

Alle mitwarkers, lezers en ere belangstellenden van 'An de liende' een hiel veurspoedig en veural gezond 2009 van

Roely

Hallo Allemaal

Voor iedereen: Fijne Feestdagen en een Gezond Gelukkig en Goed 2009!

Dolf en Corry Overmars

Wussen jim dat...

- Gerrit Zalm himsels financieel mooi opwarkt het bi'j de ABN / Fortis Bank. Hi'j krigt daor 7,5 euro ton in 't jaor veur zien bemuuienis. Toch gien wonder dat gewone meensken heur zels wel es ofvraogen waor de wereld henne gaot. In de LC van 25-11 wodden disse misstanen ommeschreven as onveurstelbere schiefgruui. Mit as gevolg: ekenomische ellende.
- Kri'jen geweldige scharpe ogen hebben, zodat die voegels op vere ofstaand alles goed opnemen en herkennen kunnen.
- De veuroolden van Obama uut Leiden kommen zollen. En Bush hadde ok al wat mit Leiden. As Leiden now mar niet in last komt.
- Geleerde ekenomen achterof now angeven dat baanken en grote bedrieven die mit miljarden ondersteund binnen, fout west binnen. De grote gri'jers kun op die maniere dan ok gewoon deurgaon. En de staotsschuld mar stevig oplopen. Integere meensken die niet an dit gri'jen mitdoen moeten wel mitbetaelen an de oflossing. Of is geld mar een illusie?
- De rippebliekeinen in Amerike de grote auto-industrie daor eins niet meer ondersteunen willen. Ze willen eerst de lonen van de arbeiders onderuut hebben. Weer et oolde lietien: de rieken alles en de gewone man niet te vule.
- Bush nog altied de baos is in de VS. Hi'j perbeert de auto-industrie te redden. En zo de duzenden die warkeloos driegten te wodden, an 't wark te hopen. Et ofscheidsfesien in Irak gong hem ok al verkeerd of. Hi'j kreeg daor een schoe naor de kop slingerd. Mar de cowboy uut Texas kon dit beledigende gebaor krek ontwieken.
- De voedselbaanken in Nederland hiel wat tanebossels, fietstassen en veerdere spullen kregen hebben van goedwillende bedrieven die nog wel wat missen kunnen. Et artiesten echtpeer Froger zette heur daor ok veur in. Ze haelden 2,3 miljoen euro op veur de alderaarmsten. Arg dat et zo moet in oons laand.
- Jow mit kiepen altied perblemen kriegen, iendagspieken wodden mit bossies zo mar om ziepe hulpen. Et zal wel kommen omreden ze d'r nooit achter kommen kunnen wie d'r et eerste was, de kiepe of et ei.
- De miljonairsbeurs in de RAI een mooi teken an de waand is, zeker in tieden van recessie. Dat volk het driedubbel vel veur et heufd. Heur schaemen hoe ze an al die bezittings kommen binnen is veer van heur dure elektrisch beweegber hemelbedde.
- Oonze reserve minister president en vegetarieër Wolter Bossien et zo op et eerste gezichte goed dot. Hi'j is keuzen as politikus van et jaor 2008. En toen?

Henk de Vries

Anansi (17)

Wieshiedsfaobel veur kiender van 8 tot 80...

Anansi as Amerikaon

Et was alweer een schoft leden dat Anansi deur liepe meraokels an eten kommen was. Dag en nacht docht hi'j weer an kiepe- en enteboolten.

Doe een Amerikaons schip de haven van Berkoop binnenleup, sleut Anansi vrundschoep mit de kaptein. Iederiene praotte over die Amerikaonen, haost alleman gong te kieken naor die butenlaanse boot, en mit wat verhael kwam Anansi thuus? Dat hi'j kennismaekt hadde mit de hoogste man van dat Amerikaonse schip; niet zomar mit iene van de bemanning, nee, mit de kaptein. Ze hadden de hiele middag tegere dronken - whisky! Een echt Amerikaons draankien! En now hadde Anansi de kaptein uutneudigd om bi'j him thuus te kommen.

"Wat moe'we mit zoe'n man?" pruttelde Ma Akoeba.

"Him gaastvri'j onthaelen, wat aandere." vun Anansi.

"Wat moe'k tegen him zeggen, ik praote gien Engels?" zee Ma Akoeba lelk.

"Mar Engels kent jow wel" grapte Anansi.

"Ik hebbe him verteld hoe lekker ie koken kunnen. Yes or no?"

"Ok dat nog, d'r is niks in huus!"

"Daor vien ie wel wat op." zee Anansi vol vertrouwen.

"Ik gao een flesse whisky opzuchen."

En hi'j gong op pad om even naotied weeromme te kommen as... Amerikaon: witte broek, kaekelbont hemd, zeemaanspette, zonnebrille mit zwatte glaezen, en gao zo mar deur.

"Hello, joe Anansi waif?"

"Yes, yes." staemerde vrouw Anansi en ze neudigde him mit een haandgebaor uut om binnen te kommen.

"Maek ruimte!" raosde ze zenewachtig tegen de kiender.

"No, no ruimte!" kommedeerde de Amerikaan.

"Joe sie, mai ai siek." en hi'j wees op zien donkere zonnebrille.

Ma Akoeba haelde oplocht aosem, ze kon zuver alles verstaon, hi'j hadde zieke ogen! Dat Engels van him leek wel wat op Stellingwarfs.

Ze legde dan ok in et Stellingwarfs uut dat Anansi een flesse whisky haelen gaon was en dat zi'j een kiepe veur him slaacht hadde.

"Is troe?' vreug kaptein Anansi verrast.

"Troetroe,' zee Ma Akoeba, bliede dat ze him wéer verstou en ze brocht him een groot bod eten.

De Amerikaon at alles op, boerde es stevig en kwam overaende. Et speet him, mar hi'j kon niet langer op Anansi waachten. Hi'j zol morgen wel es weer kommen. Een kertiertien naotied kwam Anansi thuus.

"Waor bleef ie now!" raosde Ma Akoeba.

"Ik stao d'r ok altied hielemaole alliend veur."

"Waor staoj' dan alliend veur?" wol Anansi weten.
"Die Amerikaonse vrund van jow. Hi'j het hier krek een hiele kiepe opeten!
"Dat is niks." zee Anansi.
"Op dat schip van him zetten ze hiele kalkoenen op taofel."
"Laot him dan op dat schip blieven. Gao naor him toe en zegge daj' morgen niet thuus binnen."
"Goed, heur, ik gao morgen wel naor dat schip toe. Misschien kan 'k een peer flessen whisky van him overnemen, want hier is nargens gien whisky te vienen."

Wie ston de aanderedaegs weer veur de deure? De kaptein uut Amerike!
"Waor is mai vrunt Anansi?" En hi'j wodde ok nog lelck doe Ma Akoeba him vertelde dat Anansi naor zien schip gaon was.
"Ai haef him zo gaestvri'j ontvongen en wat dus hi'j... Let hi'j mi'j hier op een dreugien sit."
Dat kon Ma Akoeba niet op heur zitten laoten. As hi'j wel van ente hul? Mmm, ente. Hi'j wol et wel es perberen.
"Is swiet?"
"Slim swiet!" zee Ma Akoeba.
De aanderedaegs hadde Ma Akoeba d'r genoeg van.
"Wot hej' vandaege kookt, waif?" vreug de Amerikaon zo gauw hi'j binnen was.
"Ditte!" raosde vrouw Anansi en ze leut heur tamarinde-zwiepe zien.
"Not slaon!" reup Anansi schrokken.
"Mie not Amerikèn!" zee Anansi, en struupte zien kleren uut.
Doe wodde Ma Akoeba eerst echt koegels. Ze sleug him zo hadde en zo lange dat zien lichem haost in twee stokken breuk. Kiek mar es goed naor een spinne. Ie kun et nog altied an 'm zien.

Vertaeld deur: vertaelmesienegien

Een voorspoedig 2009 en
succes met jullie uitgave!!

Han Bonnema

Goh, alweer 'n nij jaor,
krek now et oolde wat begint te
wennen.

Katriene

Lieve mensen

Wij wensen jullie hele fijne feestdagen en
veel goeds voor het komende jaar.

Noflike Krystdagen en in lokkich neijjier
Veul hail en zegen en n zoalig neijaor

Eelke en Zwanny Visser-Zandt

Bolding vertelt (12)...

Goi'j allemoale,

As ik dit sture zitten wi'j net in een dikke sni'jstorm, niks gien ni'js heur, 'tis de hele weke al mis ewest en net zo vlak veur de karstdagen. De drokste tied van et joar veur een bulte meinsen, iederiene mut kadogies kopen veur onder de karstbome en dit is ook de tied dat ze mekare up zuukt. De kiender die uut huus bint wilt dan allmoale noar va en moe toe en de vliegtugen en de treinen bint een paar dagen hardstikke drok. Now dit joar zit er verscheiden op een vliegveld te kleumen umdat de vlucht uut e vallen is of uren vertraagd. 'Is overal in Canada gloepens kold en mit de auto op pad goan is ook gien happien, veural mit kleine kiender en meinsen mit malleur. Ie weten wel ai'j weg goat mar niet wanneer ai'j an zult komen.

Een paar van oenze kleinkiender bint niet zo goed van passe en daorumme doe'w et dit joar niet te veule an, as et volkien wat beiter is kun wi'j nog wel ies zien. Wel jammer veur Geertien heur, ze is al weken in de weer e west um veur iederiene wat an te schaffen, 'thuis hef van zulfs een goeie beurt had en alles is versierd veur een mooie karststemming. Buten he'w ook een bulte luchies an et huus hangen, dat was mien wark, stiet s'aovonds verekte mooi, al zeg ik dat zulfs, en now mit wat sni'j der op tenmienste wel.

Veur et nije joar willen Geertien en ikke oe nog alles wat weinseluk is toe, mar veural een goeie gezondheid, ai'j wat older wordt weet ie ook dat dat et mieste telt en natuurlik ook dai'j de kop der nog wat bi'j kunt hollen en dai'j mekare hept, ook al steunen en kreunen wi'j wat meer en krieg wi'j de scheuvels niet meer onder. Ze hebt hier een gezegde: "Wealth without health is no wealth at all." Dat wil zeggen, ai'j rieke bint mar ziekelik, dan bi'j helemoale niet rieke.!!

Now mar ies weer naor mien verhaoltien oaver de oorlogstied, zo as ikke dat mit e meuken hebbe op oens boederi'jchien bi'j Moppelt.

Jonge dat wordt al weer mien twaalfde stukkien en ik heb er nog een koppel in de musse. Weet ie wel da'k er zulf veule van lere, en ien ding springt er veur mi'j helemoale uut woar ik vrugger nooit arg bi'j stille e stoane hebbe: Hoe zoon zoer en zwoar leiven mien va en moe in die tied e had mut hebben. Mien moe helemoale wel mit heur dagelikse zorgen oaver de kiender, iene zeune onder e deuken en et gevoar dat hi'j e vunden kun worden, twi'j schoonzeuns in Duutslaand, een man'j mit dri'j kleine krummels. En dan ook nog al dat oorlogsgeweld, ie wussen nooit woar ai'j an toe waren.

In huus de sneuerijje van de Landwacht, krapte overal in en altied oaver alles wat er angung in et achterhuus. Gien wonder dat ze vake heufdzeerte har en niet sloopen kun. Veur va was er vanzulf ook veule oaver an et prakkizeren, mar doar markte ie niet zo veule van. Vrouwluu bint now ienmoal meer proterig as der wat dwars zit.

Beste meinsen, allemoale goed goan van
Geertien en Henke

Bassie

Ale meunie, die mit et golden oorierzer, was uut de tied e komen. Noa een kolde winternacht har een buurvrouwe heur dood in bedde vunden. Ze was al een stuk in de tachtig en nooit arg ziek e west. Et olde meinse was joaren drok mit poppies op de wereld brengen, ik ware de leste. Moe was noar heur vernuumd en Ale meunie was arg wies mit heur, vaste twi'j keer in et joar kwam ze mit et koetsien helemoale uut De Wiek een dag op vesite um te kieken hoe et bi'j Klaos en Ale gung en de kiender vanzulfs.

In de arfenis was moe ook nog goed bedacht: der was zoveule veur heur dat mien zusters vunden dat der now mar ies nijje meubelties mussen komen, die olde rommel mus neudig op hemmeld worden. Moe wol der niks van weten, in disse beroerde tieden wol ze heur geld niet an gekke fratsen verdoen. Knelis was now van de schoele of en ze kunnen best een paar koen'n meer melken. Va har al jaoren al zien heui mit de zende e meeit en dat wark worde hum te zwoar, dus worde der een ienpeerds meimachiene an e schaft, en hi'j har ook mitiene een oevvertien der bi'j huur.

Et wol net zo ween dat Freins een jong koechien har die verscheiden keer uut et laand e breuken was. Een snupertien, die ook al ies op en mor'n bi'j oens vee e lopen har. Lest daags was ze weer deur et stikkeldroad hen e komen en een paar lillike schrammen an et gier op e lopen. Ze was der oardig gevulig an en mit melken wol ze nog wel ies vies van heur of hoawen. Freins, mit zien stief bien, kun niet zo vlot uut de weige en hi'j leut et ook an Joapik, et knechien, oaver. Die was altied veur een geintien te vienden, of et now een entertien beleren was of een lastig koe melken dat meuk hum niks uut. As hi'j zo noa melkens bi'j oens kwam proten had hi'j der vake grote verhalen oaver. Mar wi'j heuren now van hum dat hi'j ook al oaver de melkenbrink e schupt was, mit een ummer vol melk in et zaand en et melkenbaankie an duzend stukken. Freins was et zat, hi'j gung er vri'jdag mit noar de markt in Zwolle.

Va zag wel wat in dat koechien, et was een mooi biesien en hi'j wus wel road op die snuperijje. Der was niet veule handel veur neudig, Freins was mar wat bliede dat hi'j van die elende of was. Bi'j oens hef va mit Knelis een veurpote mit een dik touw vaste maakt an de horens, et kun zo best grus vreiten mar aans niet veule gekheid uut halen.

Mit de Elf Duuzend joarmarkt bint de mannen noar Stienwiek e west. Doar hept ze een drachtige veerze e kocht van een mannechien uut De Basse. Ze waren net van plan um weer noar huus te goan, toen va nog een olde dienstkameroad tegen de hoed leup. Val dood moat, leif ie nog?" har hi'j e zegd. Ze waren mitiene drok an de proot e komen en va hef toen Knelis al vaste mit de ankoop noar huus e sturd, hi'j bleef nog een poosien bi'j de olde kunde.

Knelis was der tegen tee tied al weer. Moe vund et wel een mooi biesien, mar arg zwart, allenig mar wat witte hoarties bi'j et gat. Wi'j harren al een koe die wi'j Zwarte nuumden, dus disse mus een aandere name hemmen. Knelis dacht zo van Basse, doar kwam et van doan. Moe vund Bassie een beetien beiter, en dat is et e worden.

'tMelken was al hoast doan, toen va weer kwamp. Hi'j was wel arg in zien schik en zung et iene soldoaten liedtien noa de aandere. Moe vund dat kleine kiender die niet heuren mussen, mar ik vunne die varsies best mooi heur. Va hef toen moe zo iniens een dikke smok e geven, woar wi'j bi'j waren. Moe mus er zulf um lachen, ze was eigenlijk wel bliede dat Klaas zo goed te spreken was, dat kwam de leste tied niet zo vake meer veur.

't Was al eem in et nijje joar dat va vund dat Bassien mooi op gung nuren, der kwam al een mooi gerei onder en et zul wel niet zo lange meer duren. Zoaterdag doar op was ze arg ongedurig e west, niks as liggen en weer opstoan en hoaste niet vreiten. Noa melkens har va et nog ies weer e schouwd, de baanden waren al wat lus, et zul vanoavend of de komende nacht wel gebeuren. Bassie stund achter op de stal noast Snupie, oaver de gruppe was er niet veule ruimte um te trekken en doaromme har hi'j et biesien mar van de stalpoalen lus e maakt en achter op de dele an de baanderdeure vast e maakt, doar harren ze ruimte zat. 'tScheut varder niet arg op, dat worde wel weer nachtwark. Toen de waterbloase der of kwamp en va de kop van et kalf al zien kun en de pooties vulen, hef hi'j Knelis noar Freins e sturd um te helpen. Oaver en weer sprungen ze mekare vake bi'j veural as et wat meulik gung mit et kalven. Mit veersies was dat vake zo. Et was mar eem dat Freins der was en natuurlik mit Joapik in touw.

Et kalvien was der toen nog rap, eerst nog wat suf, mar va hef hum toen eem mit de kop noar beneden laoten hangen en wat solt in de neuse wreven. Een paar keer goed snukken en et was der zo helemoale bi'j, een mooi veerskalvien nog wel, mar zo zwart as de nacht net as der moe. Va hef Bassien in de bienen e kregen en ook nog een beetien kunnen melken. Die eerste melk, de buunst, is heel goed veur jonge kalvies, drinken was nog niet veule weert, mar ze har toch wel wat binnen e kregen. Et was wel hoaste veer ure e west toen va eindelijk in bedde kreup.

De aandere mor'n hef hi'j hum wel vies versloapen. Dat was aans niet zo arg, et was toch zundag. Mar dan luusterde hi'j altied noar radio Oranje uut Londen, um te heuren hoe et mit de invasie in Frankriek gung. Moe was dan in de karke, doar gung va niet hen. Ie mussen mit hum niet oaver et geleuve begonnen. Zien volk harren een hele minne winter had toen hi'j een jonchien van een joar of tiene was. De spiende was leeg en opa mus noar de dioakens, een paar dikke boeren uut Oavelte. Die harren arg vrome proties had, mar hi'j was mit de leige karbies weer thuis e komen. Ze waren der allemoale arg zoer oaver e west en now kun va gien goed woord meer oaver de karke zeggen. Moe wus wel beiter en zei der niks meer van.

Mar goed, va luusterde die dag niet noar de radio, et bleef mooi verstoppt in een zak onder een bulte lange turf achter op de hilde. Deur al de drokte har hi'j hum op zoaterdag helemoale niet e scheuren. Va har hum zulf net in e ziept, toen er op de veurdeure e boekt worde. Landwacht, ze harren heurd dat wi'j nog een radio hadden. Va zei, "nee heur." Ze geleufden hum niet en ze zullen wel ies in et achterhuus kieken. Va wol mit ze mit goan, mar dat hoefde niet. Va beefde zo arg dat het grote mes een paar keer lillik uut e scheuten was en hi'j bloede as een varken. Noa een poosien kwamen de twij kerels weer, ze harren niks e vunden, mar ze gaven va wel een woarschouwing: "Ie worden in de gaten hullen." Ze wussen ook dat Berend under e deuken was, die zullen ze binnenkort ook wel vienen. En doarmit bint ze weer op e stapt.

Va was der nog een hele tied van de wiese van, as ze de radio e vunden harren was et niet best e west. Hi'j har al heurd dai'j dan zo noar Duutslaand e sturd worden of arger. Hi'j was mar wat bliede dat Bassie zo lange wark had har!!

Een klein noaschrieffen veur die meinsen die niet op de boerderijje groot e bracht bint:

- gier en gerei onder de koe is een uier.
- een entertien is een jong peerd dat nog beleerd mut worden, zeg mar zoon twij joar old.
- een veerzien is een jonge koe, ook zoon twij joar old, ze zegt ook wel ies pinke, mar die bint vake wat jonger.
- nuren is ai'j zien kunt dat een drachtig biest veraandert vlak veur et kalven.
- de baanden bint de spieren die lus kooft veur de ontsluting mit et kalven.
- een gruppe is altied achter de koen'n, woar de stront en de miege in valt, een slotien zeg mar, een goeie halve meiter bried en een twintig tot veertig cm diepe. Bi'j het kalven gooit ze vake een brugge oaver de gruppe, wi'j nuumden dat de poeste.

Henke Bolding

Ooldhiedkaemer Wolvege

Et oflopen jaor is veur et bestuur en de beheerders van de Ooldhiedkaemer in Wolvege een drok jaor west. D'r is hiel wat uut de wege zet en d'r bin ok mooie risseltaoten behaeld, krek zo wi'j die as bestuur veur ogen hadden. Zo bin d'r o.e. warkgroepen ontaen die bepaolde oolde gebouwen in oonze gemiente beholen willen. Die warkgroepen holen heur doende om in ongeveer et twiede vorrels van 2009 een ni'j stok an de gemienteraod te prissentieren om een soorte van centrum in Wolvege op te richten dat misschien in 'Huize Lindenoord' terechte kan.

Mar we gaon niet op de feiten veuruut lopen en zullen eerst es kieken wat d'r deur de warkgroepen tot staand brocht wodt. Et bestuur is dan ok biezonder bliede mit disse warkgroepen die dit tot uitvoering brengen, want zels hawwe dit niet doen kund omreden hier een protte wark mar ok kennis en inzicht veur neudig is. Wi'j hopen dat et ni'je jaor dan ok een geslaegd jaor wodden mag.

Et bestuur en de beheerders van de Ooldhiedkaemer weensken jim allemaole een goed en gezond 2009 toe.

Vriendelike groeten,
Andries

Ik geleuf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-.-

Bewies et eerst mar es...

D'r wodt vaeke zegd dat et geleuf een geleuf is omreden nog gienertied iene God zien het. Mar neffens Exodus 24:

9 Hiernao gong Mozes de barg op (*de Sinai*), saemen mit Aäron, Nadab, Abihu en zeuwentig ooldsten van et volk,

10 en zij zaggen de God van Israël. Onder zien voeten was d'r wat as een bestrating van saffier, helder straolend as de hemel zels.

11 Disse veuranstaonde Israëlieten wodden niet deur God ommebrocht: zij zaggen him, en zij atten en dronken.

Meer as zeuwentig meensken hebben God dan ok wel es zien, neffens et biebelboek Exodus. Blikber hebben diezelden de hemel ok al es zien. Ze hadden blikber 'helder straolend' vergeliekingsmateriaol.

Trouwens, disse Mozes wodt ok wel es de eerste moteriseerde gruunteboer nuumd, vanwegens de tekst: En Mozes ging in z'n eendje (*Citroën 2CV?*) de berg op om de Here lof te brengen...

-.-.-.-

God lokt uut...

Exodus 4:

21 Doe zee de Heer tegen Mozes: "Now ie naor Iegypte weerommegaon, moej'm daor de farao alle wonderen zienlaoten waor ik je de macht toe geven hebbe. Ik zal d'r veur zorgen dat hi'j stiems weigert om et volk gaon te laoten.

22 En dan moej' tegen de farao zeggen: "Dit zegt de Heer: Israël is mien zeune, mien eerstgeboren zeune.

23 Ik hebbe je kommedaosie geven om mien zeune gaon te laoten om mi'j te vereren, mar dat hej' weigert. Daoromme za'k je ooldste zeune ommebrengen."

Ik geleuf et, ikke niet

Kamer zeven...

Kamer Zeven

Al bij de receptie wist ik het, dit zou een aparte ervaring worden. Zoiets voel je, al kan je niet zeggen waarom. Misschien door ervaring. De man was rond de veertig en zij leek me jonger. Ze zagen er bekakt uit.

“Uw hotel is ons aanbevolen door de ANWB; heeft U nog een kamer voor ons?”

“Zeker meneer”, zei ik, “u bent mooi op tijd, dan is er zelfs in het hoogseizoen nog wel iets vrij. U treft het bijzonder, want we hebben nog enkele kamers met bad en... nog wel op de eerste verdieping.”

“Ik wil eerst de kamer even zien,” mengde de vrouw zich in het gesprek. “U moet weten dat we in de provincie nooit zo maar een kamer nemen, daar hebben we hele slechte ervaringen mee.” Ik verzekerde hen dat kamer zeven een fijne rustige kamer was, onlangs nog opnieuw geveerd, behangen en ingericht. Nadat ik de bagage, twee loodzware koffers, in de kamer had gezet vroeg ik:

“Is het hier naar genoeg?”

“Gaat u alvast maar naar beneden, we geven zo uitsluitsel, hoe kan ik u mijn besluit medelen?”

“U kunt gewoon op het belletje drukken, dáár, naast het bed, dat staat in verbinding met de receptie.”

Ik was nauwelijks beneden of ik zag het lampje van kamer zeven oplichten, dus ik spoedde me weer naar boven. De man keek me onvriendelijk aan.

”We willen een andere kamer. Hier kunnen geen koffers onder het bed staan”.

“Maar meneer, dat is geen probleem, ze passen daar in de grote kast”.

“Nee, zei hij, “geen sprake van, we zijn gewend dat onze koffers onder bed staan en dat willen zo houden ook.”

Nu vind ik dat je nooit moet proberen om mensen hun afwijking af te pakken, dus haal ik de sleutel van kamer negen en verhuis de zware koffers naar deze kamer, waar ze wél onder bed passen.

“Hopelijk bent U nu tevreden, maar mocht er toch nog iets zijn, U belt maar en zoals U ziet, ik ben er direct.”

Drie minuten later zie ik het lampje van kamer negen branden, dus ren ik weer naar boven.

“Had U gebeld?”vraag ik ten overvloede.

“Ja zeker jongeman, ook over deze kamer zijn wij niet tevreden. We zijn gewend voor het slapen gaan nog iets te lezen, maar dat kan hier niet, het koordje van het licht is iets te ver van het bed geplaatst, dus moeten we na het lezen er nog uit.”

“Ik moet toegeven dat U wel een beetje gelijk hebt, ik zal zien wat ik voor U kan doen.”

Na een korte tijd ben ik terug met de sleutel van kamer elf, dat leek me beter bij hen te passen. Nadat ik beide koffers onder bed had gezet probeerde ik me alvast in te dekken door op te merken:

“Ik zie het al, hier is alles in orde, koffers onder het bed en koordje onder handbereik.”

“Als ik tevreden ben, hoort U het wel.” was zijn reactie.

Toch vol vertrouwen verliet ik de kamer, wat echter een verkeerde inschatting was, kamer elf riep mij weer. Ditmaal werd ik al op de gang door mevrouw opgewacht. “Neemt U onze koffers maar mee naar beneden, want dit hotel kan niet aan onze bescheiden wensen voldoen.”

“Mag ik U vragen wat ditmaal de klachten zijn?”

“De overgordijnen, die zijn veel te dun. Zó kunnen we door teveel licht ‘s morgens niet uitslapen, maar we willen nog wel Uw keuken proberen, die is toch wel open?”

Beneden gekomen vertelde ik mijn ervaringen aan de oberkelner.

“Donder ze er toch uit, het eten wordt vast ook niets.” Ze waren de enige gasten in het restaurant en zochten de mooiste, met zilver bestek gedekte tafel. Toen de ober de fraaie lederen gebonden spijskaart wilde overhandigen, hoorde ik mevrouw al zeggen: “Ober, we weten het al, geeft U ons een kropje sla, onaangemaakt.”

De kelner liep hoofdschuddend met de bestelbon naar het keukenluikje en riep, te hard “Voor mevrouw en meneer, één kropje sla, onaangemaakt.” We waren met stomheid geslagen toen mevrouw minstens tien potjes met allerlei kruiden en vitamines op tafel zette, om deze door hun sla te mengen. Toen ze op de nota fl. 3.50 zagen staan voor een kropje sla, riepen ze in koor:

“Wij zullen de ANWB eens informeren over Uw prijzen.”

Hierna meende de oberkelner dat het tijd werd om zich er mee te gaan bemoeien.

“Mevrouw en meneer, het spijt me dat dit hotel niet aan Uw wensen kan voldoen, misschien kunnen we het een beetje goed maken door in een ander hotel een kamer te reserveren?”

“Kan dat in dit gat? Doet U dat maar.” zei de vrouw.

“Op welke naam mogen we het zetten?”

“Op naam van Van Wingerden.”

Ondertussen bracht de ober hun bagage naar de auto. Ik hoorde hem nog zeggen:

“Ik wens U nog een heel prettig verblijf in Friesland.” Ik was erg verbaasd over zoveel vriendelijkheid van mijn medewerker. Even later, na vele telefoongesprekken die hij voerde, begreep ik het ineens. Hij had met verschillende hoteliers afgesproken dat de reservering bij hun komst altijd op een misverstand moest berusten. Daaraan wilden ze graag meewerken.

Bij het volgende hotel aangekomen, eveneens in Sneek, was geen enkele kamer meer beschikbaar, maar de hotelier van ‘De Wijnberg’ wilde wel zo vriendelijk zijn bij landgoed ‘Lauswolt’ te Beetsterzwaag een kamer te reserveren. Ook dáár was er bij de receptie een foutje gemaakt, met duizend excuses zei de receptionist:

“We kunnen U niet helpen. We raden U aan zo spoedig mogelijk naar hotel ‘De Posthoorn’ in Dokkum af te reizen, daar is ongetwijfeld nog plaats

“Van Wingerden was toch de naam? We dachten dat U niet meer zou komen, U bent ruim een uur te laat. De laatste kamer is zojuist verhuurd. ’t Spijt ons, het volgende wat ik nog voor U kan doen is, enkele collega’s bellen voor een kamer. Ik ben zo terug.”

“Alles is goed, als we vannacht maar onderdak hebben, helpt U ons alstublieft,” riepen ze. Na ruim een kwartier kwam de behulpzame receptionist opgetogen terug bij de familie Van Wingerden.

“Het is me gelukt, de énige kamer in Friesland die nog vrij is, krijgt U. Daarvoor moet U wel naar Sneek reizen, men houdt vannacht tot twaalf uur deze kamer gereserveerd.

Het is kamer zeven!!!!

Han Bonnema

Alligonda, een religieuze

Ik bin alliend. Ik bin al jaoren alliend. Sund mien achttiende bin 'k alliend. Hierveur ha'k twee breurs, een zuster, een vader en een moeke. Now he'k alliend een moeke-overste. Doe 'k achttien wodde, bin 'k et klooster ingaon. Mien ooldste breur trad twee jaor veur mi'j in. Mien jongste breur het et geslacht in ere holen. Ik bin now tachtig jaor. Ik hebbe d'r veur keuzen om alliend te gaon. Zo zien de meensken dat aj' as vrouw gien man hebben. Ik beleefde et een protte jaoren hiel anders. Ik loop now te miemeren over wat d'r gister op veurstel van de abdis, de moeke-overste, deur oons besleuten wodde. Ik bin hier de ooldste niet. Nog dattien religieuzen bin d'r in dit immeense kloostergebouw. Elf bin oolder as ikke en twee bin wat jonger.

Gister hewwe een bi'jenkomst van oonze odder had. We zitten dan mit oons vuufteen rondon een taofel in et refter - oonze eetzael - en praoten mit mekeer over oonze belangen. D'r wodden gien netulen van maekt. Et hekwerk in oonze kloosterkarke zal weghaeld wodden. We hebben d'r over praot awwe dan niet te veer van de meensken of kommen te staon die oons klooster bezuken en seins nog wel mitdoen in de lofzangen en veurbedediensten. Wij staon in et koor en de bezukers staon in et schip. Iene van oons maekte daor een grappien over:

"Gaon wi'j dan ok et schip in?" Ik weet nog hiel goed hoe alles toegang, doe 'k jaoren leden intrad en d'r nog een protte bezukers kwammen die mitzongen. Ik weet me anno 2008 nog goed te herinneren wat en hoevule d'r in et laeste vorrels van de veurige ieuw veraanderd is. Daor he'k niet vule muute mit had. Alliend gao ik now de spanning vulen tussen de wereld van vandaegede-dag en mien wereld. Vienen de meensken van now dawwe een wereldvreemd leven leiden?

Oonze kloosterodder het him in mennig ieuw verni'jd zonder op te gaon in de wereld van alledag. Ik hebbe bi'jgliks de veraandering van et letien naor de nederlaanse tael in de liturgie mitmaekt. En aj' een dag an kiender lesgeven hadden, dan mos ie op stel en sprong weeromme naor et klooster. Wol een oolder even mit je over zien kiend praoten dan gebeurde dat vanaachter et traliewark in et klooster. De moeke of in een hiel inkeld geval de vader van et kiend an de iene kaante en ikke an de aandere kaante. Now meu'we mit de oolden of voogden of verzorgers gewoon van angezicht tot angezicht mit mekeer praoten. Twiemaol bin 'k in mien leven overplaetst. Van een mujke ha'k een hiel mooi vasien arfd. Ik hebbe et achterlaoten moeten bi'j mien eerste verhuizing. Et brevierboek wao'k slim an hecht was, he'k achterlaoten moeten bi'j mien tweede verhuizing. Inkeld in je habijt gong ie naor et aandere klooster.

Onthecht, mar niet onthiend. Now zicht mien 'cel' d'r al een stokmennig jaoren niet meer kael uut. Bi'j een overplaetsing gaot et d'r now ok hiel anders an toe. Ie nemen je eigen biebeltien mit en je haandboeken mit antekenings ok. Alles blijft gelukkig wel sober. Waor moej' as meenske in de buterwereld en ok in et klooster veur kiezen? Mitgaon mit de tied of toch niet? Lao'we toch veural et goeie beweren en et goeie ni'je inpassen. Bin daor kriteria veur? Ik weet et niet. Mar ik zol veur gien geld naor et oolde weeromme willen.

Alliend al de bemuuizucht van de kapelaan stuit mi'j tegen de bost a'k daoran weerommedaenke. Nao de koegies en kalfies kwam hi'j mit mevrouw over de bloemegies en de bi'jgies te praoten. "Hoe oold is jim jongste ok alweer?" "Roem twieje, meneer pestoor." "Zollen jow dan niet weer es mit je man over ... praoten willen?" Nog veur hi'j uutpraot was, kreeg hi'j al een bevestigend nikkien en gaf hi'j heur op zien beurt nog mit, dat ze beiden veur et kommende kiend in de hemel goed beloond wodden zollen. "Mien hemel, ik moet niet meer an die tieden daenken. Zo zo'k nog vule meer niet weeromme willen uut oolde tieden. Mar hoe gaot et now veerder mit de wereld, en dan veural mit kloosterlingen en de karke? Et jaor 2020 komt d'r al haost an, mar och, ik zal et niet meer mitmaeken."

© anne bult

Gangsters...

Op de Lowlands-liest was een Duutse Neddersaks die Nederlaand de meeste 'gangsters' van de hiele wereld toedocht hadde:

- *Did you know that The Netherlands are the country with the highest number of 'gangsters'? But they don't seem to be very rich - they have to do their hard and dangerous job without any vehicle; this is why the Dutch people pitifully call them 'voetgangsters' ('foot'-gangsters). So it is inevitable that a lot of them get hurt by cars and even by bikers. Damn unpleasant business, isn't it??*

➤

Disse 'voetgangster' wodde op de LL-Liest deur een Drentse Nedersaks al vlot anvuld mit een 'bliendgangster'...

Wij gongen ok es op onderzoek uut in oons Stellingwarfs Eigen databaank en vunnen daar ok een hiele liest mit 'gangsters': bedegangster, karkgangster, markgangster, bliendgangster, kermisgangster, operagangster, veurbi'jgangster, voetgangster, feestgangster en veurgangster.

Mar goed, die Duutse Neddersaks woorde-archeoloog kan et wel es vaeker mooi opzeggen. Lees daarveur zien stok '*Uut oule Tijden*' uut de veurige An de liende d'r nog mar es op nao.

Veur een hiele protte en slim ni'jsgierige infermoasie over alderhaande ditties en datties over de lege lanen en heur spraoke kiek ie mar es op:

<http://www.lowlands-l.net/stellingwarfs.php>

Luuster kiender, luuster...

De rottevanger van Hamelen

Iens, hiel lange leden, wodde et Duutse stattiën Hamelen overvalen deur hiele kloften rotten. Gieniëne hadde disse soorte iens zien en gieniëne zal die iens weer zien. Et weren grote zwatte moonsters. Ze weren zo bertaol dat ze midden overdag over de straote vleugen. Ze zwarmden de huzen binnen, zodat de meensken op et laest gien vinne meer verruren konnen zonder iene an te raeken.

As de bewoners morgens de kleren anstruupten, vunnen ze rondomme rotten, alderdeegst in heur broeken en onderrokken, in heur busen en schoenen. As ze wat eten wollen, hadde de gruusaordige bende alles al votsleept van de kelder tot de zoolder. Naachs was et nog slimmer. De lochten weren nog niet uut of die onvermuuibere rot beesten gongen an et wark. Ze zochten en snuffelden tegen de zoolder langes, over de vloer, in de kaasten en bi'j de deuren. Ze weren rondomme. Ze maekten zoe'n kebaol mit heur geknabbel en geknaeg dat alderdeegst een dove nog gien ure rust hadde. Gien katten en gien honnen, gien vergif en gien valen, gien bidden en gien keerzen veur alle heiligen hulpen wat. Hoe meer rotten ze van kaant maekten zovule te meer kwammen d'r weer bi'j.

Mar iens, op een vri'jdag, kwam d'r een man mit een nuver gezichte in de stad an. Hi'j speulde op een fluite en zong iederkeer dit lietien:

Wie leert zicht gewis

Wie as dit is:

De rottevanger.

Et was een lange, lompe kerel, dreuge en bruunverbraand, mit een kroeme neuze, een snor as een rottestat en twie grote gele, spottende stikogies. Hi'j hadde een grote vilten hoed mit een rooie haenevere op zien heufd, een gruun jassien mit een leren riem en een oranje broek. Hi'j hadde sandalen an zien bienen. Die hadde hi'j vaastemaekt mit kruusbanen, zoas zegeuners dat ok doen. Ie kun him zo nog zien op een braandschilderd raem in de kattedraal van Hamelen.

Op et grote markplein veur et stadhuis bleef de man staon. Hi'j dri'jde zien rogge naor de karke wiels hi'j deur zingen bleef:

Wie leert zicht gewis

Wie as dit is:

De rottevanger.

De gemienteraod was krek bi'jenneer om nog es over de Iegyptische plaoge waar gieniëne de stad van verlossen kon, te praoten. De vremde leut de raodsleden weten

dat hi'j heur van alle rotten verlossen zol. Hi'j zol dat doen veur et naacht wodde. Mar ze mossen him d'r wel goed veur betaelen.

"Hi'j is een toveners!" reupen de burgers uut iene mond.

"We moe'n veur him oppassen."

De borgemeister stelde heur gerust. Hi'j zee:

"Tovener of niet, as die fluitspeulder de waarhied zegt, dan het hi'j dit vreselike ongedierte op oons ofstuurd. En now wil hi'j oons d'r veur goed geld weer van ofhelpen. Goed dan, wi'j moe'n leren om de duvel mit zien eigen waopens te verslaan. Laot et mar an mi'j over."

De burgers vunen heur borgemeister een schraandere man en ze zeden dan ok tegen mekeer:

"Laot et mar an him over."

En de vrende fluiteman wodde bi'j heur brocht.

"Veur de naacht," zee hi'j, "za'k alle rotten van Hamelen votjacht hebben, aj'm mi'j een schelling de kop betaelen.

"Een schelling de kop?" jammerden de raodsleden. "Dat komt op miljoenen daelders!"

De borgemeister haelde alliend zien schoolers op en zee tegen de vrende:

"Ofpraot! Veur de rotten zal een schelling de kop betaeld wodden, zoas jow vraogen."

De fluitspeulder zee dat hi'j diezelde aovend nog uut aende zetten zol, zo gauw as de maone opkwam. Hi'j zee ok nog dat de inwoners rond die tied niet op straote kommen mochten. Ze mochten alliend vanaachter heur raemen toekieken. Et zol een prachtig gezicht wodden. Doe de aandere inwoners van Hamelen van de ofspraoke heurden, zeden die ok:

"Een schelling de kop! Dat zal oons een protte geld kosten!"

"Laot et mar an de borgemeister over," zeden de raodsleden, wiels zi'j mekeer veulbetekenend ankeken. En de beste meensken van Hamelen zeden et heur nao:

"Laot et mar an de borgemeister over."

In twielochten verscheen de fluitspeulder weer op et markplein. Krek as de eerste keer gong hi'j mit zien rogge naor de kärke staon. Op et mement dat de maone boven de aender uutkwam, klonk de fluite: trarira, trari! Eerst was et een slepend geluud. Doe wodde et de hieltied starker en dringender en et klonk zo helder en luud dat et tot in de veerste stegies en schoelhoeken van de stad te heuren was. Al vlogge kwammen de rotten naor buten. Ze kwammen uut de kelders, van de vlierings, onder de meubels weg, uut alle hoeken en gatten van de huzen. Ze zochten naor de veurdeure, vleugen de straote op en - trip, trip, trip - begonnen in lange riegels naor de veurkaante van et stadhuus te vliegen. Grote golven rotten bedekten de straoten, zo dichte op mekeer leupen ze. Et leek wel een overstroming.

Doe et plein hielemaole vol was, dri'jde de fluitspeulder him omme en gong, nog altied luud speulende, naor de revier die bi'j de stadsmuren van Hamelen langes stroomt. Daor ankommen keek hi'j omme; de rotten kwammen achter him an.

"Hup! Hup!" reup hi'j, wiels hi'j mit zien vinger naor de midden van de stroom wees.

Daor klokke et waeter rond en wodde naor beneden zeugen krek as een trechter. En hup, hup, zonder omme te stennen maekten de rotten de sprong, zwommen streekrecht naor de trechter, deuken d'r veurover in en verdwenen. Et plonzen gong zonder opholen deur tot midden in naacht. Bi'j slot van zaeke kwam d'r een grote rotte an, wit van oolderdom. Hi'j hadde him mit een protte muute hierhenne sleept en bleef now op 'e wal stillestaon. Et was de keuning van de troep.

"Bin ze d'r allemaole, kammeraod Withaor?" vreug de speulder.

"Ze bin d'r allemaole," zee de witte rotte.

"En mit hoevule weren jim?"

"Mit negenhonderdnegentigduzendnegenhonderdnegenennegentig."

"Goed teld?"

"Goed teld!"

"Gao heur dan now aachternao, oolde keuning, en tot kiek es."

En de oolde witte rotte sprong op zien beurt in de revier, zwom naor de dri'jkolk en verdween in et diepe.

Doe de fluitspeulder zo zien opdracht uitvoerd hadde, gong hi'j op bedde in de harbarge. En veur et eerst in maonden sleupen de inwoners van Hamelen die naacht rustig. De aandermorgens om negen ure verscheen de fluitspeulder op et stadhuus, waor de raod al op him waachtte.

"Al jim rotten bin gister in de revier sprongen," zee hi'j tegen de raodsleden, "en ik stao d'r veur in dat d'r gien iene weeromme naor de stad kommen zal. D'r weren negenhonderdnegentigduzendnegenhonderdnegenennegentig, tegen iene schelling de kop. Reken dat mar even uut!"

"Lao'we eerst de koppen tellen. Iene schelling de kop is een kop de schelling. Waor bin de koppen?"

De rottevanger hadde zoe'n gemiene tegenzet niet verwaacht. Hi'j wodde blik van lelken en zien ogen scheuten vuur.

"De koppen!" raosde hi'j. "Aj'm daor pries op stellen, gao ze dan zuken in de revier!"

"Zo?" begon de borgemeister, "dus jow weigeren om de veurweerden van de overienkomst nao te kommen? Dan zollen wi'j van oonze kaante iedere betaeling weigeren kunnen. Mar jow bin oons van nut west en daaromme zuwwe jow niet gaonlaoten zonder een beloning." Mit die woorden beud hi'j him vuuftig daelders an.

"Holen jow die beloning zels mar," zee de fluitspeulder. "As jim mi'j niet betaelen, za'k deur jim kiender betaeld wodden." Hi'j trok zien hoed over de ogen, leup in zeuven haosten et stadhuus uut en gong de stad uut zonder tegen een starveling wat te zeggen. Doe de bevolking van Hamelen heurde hoe de zaeke oflopen was, wreven ze heur in de hanen en lachten. Dat de fluitspeulder d'r zo min ofkommen was, vunnen ze hielemaole niet slim.

"Die is in zien eigen koele valen," zeden ze. Mar waor ze et hadste om lachen mossen, was zien driegement, dat hi'j him deur de kiender betaelen laoten zol. Ha, ha! Zokke schuldeisers zollen ze heur hiele veerdere leven wel hebben willen.

De aanderedaegs, een zundag, gongen ze in een goeie bujje naor de karke. Ze weren bliede dat ze nao ofloop van de preek aendelik es weer wat lekkers eten kunnen zollen, waor de rotten niet an zeten hadden. Ze weren hielemaole niet veurbereided op et verschrikkeliks, dat heur waachtte doe ze thuuskwammen: nargens kiender! Ze weren allemaole verdwenen, vot!

"Oonze kiender! Waor bin oonze aarme kiender?" koj' in alle straoten heuren. Doe kwammen drie kleine jongen jammerend en goelend deur de oostelike stadspoort, en dit verhael kwam d'r uut: Doe de oolden in de karke zatten, klonk d'r wonderlik mooie meziek in de straoten. Antrokken deur de betoverende klaanken weren alle jongens en maegies die thuislaoten weren al vlogge naor et grote markplein toe gaon. Daor zaggen ze de rottevanger die op zien fluite speulde. Doe de vremde votgong, weren ze him aachternaogaon. Draevende, zingende en daansend op de tonen van de meziek weren ze mitlopen tot an de voete van de barg, diej' zien aj' Hamelen binnenkommen. Doe ze bi'j de barg kwammen, gong die eupen. De speulder was mit heur naor

binnen toe gaon. Doe gong de barg weer dichte.

Alliend de drie kleinen die et aeventuur vertelden, weren as deur een wonder buten bleven. De iene was kreupel en kon niet hadde genoeg lopen. De twiede was zo vlogge et huus uut vleugen dat hi'j mar iene schoe an hadde. Hi'j hadde him an een grote stien stoten en kon haost niet lopen. De dadde was op tied kommen, mar doe hi'j him haostte om naor binnen te gaon, was hi'j zo hadde tegen een stok rots van de barg botst dat hi'j achterover valen was. Op dat stuit was de barg achter zien busies dichte gaon. Doe de oolden dit heurden, begonnen ze nog hadder te goelen. Ze leupen hadde mit schoppen en houwelen naor de barg en zochten tot de aovend naor de eupening waor heur kiender deur verdwenen weren. Ommenocht! Doe et naacht wodde, gongen ze bi'j slot van zaeke raodeloos naor Hamelen weeromme.

Mar et ongelokkigst vuulde de borgemeister him die mit de speulder onderhaandeld hadde. Hi'j hadde drie zeunen en twie dochters verleuren. Tot overmaat van ramp overlaedden de inwoners van Hamelen him mit verwieten. Ze vergatten daorbi'j dat ze et daegs teveuren mit him iens west weren. Wat was d'r mit die ongelokkige kiender gebeurd? De oolden bleven hopen dat ze niet dood weren en dat de rottevanger, die wissezeker uut de barg kommen was, heur mitneumen hadde naor zien eigen laand. Daoromme leuten ze nog jaorenlange in verschillende lanen naor heur kiender zuken. Mar gieniene vun iens een spoor van de arme kiender. Eerst een protte jaor naotied heurden ze d'r weer wat over.

Zebbeld honderdvuufstig jaor nao de droeve gebeurtenis, doe d'r gien vader, moeke, breur of zuster uut die tied meer over was, kwammen d'r op een aovend een peer kooppluden uut Bremen in Hamelen. Zi'j weren uut et oosten weg op pad naor huus. Ze vreugen de gemienteraod om mit heur te praoten. Ze vertelden dat ze op deurtocht deur Roemenië in een bargachtige streek west weren. Et hiette daor Transsylvanië. De bewoners praoten alliend mar Duuts, wiels iederiene rondom heur toe Roemeens praotte. Die meensken hadden zegd dat ze uut Duutslaand kwammen, mar dat ze niet wussen hoe ze in dit vremde laand terechtkommen weren.

"Now dan," zeden de Bremer kooppluden, "die Duutsers moe'n de naokommelingen wezen van de verleuren kiender van Hamelen." De bevolking van Hamelen twiefelde daor niet an. En sund die tied bin ze d'r van overtuugd dat de Transsylvaniërs van Roemenië heur laandgenoten binnen, van wie de veuroolden as kiender uut Hamelen wegvoerd binnen deur de fluitspeulder. D'r bin een hieleboel dingen op de wereld die muuiliker te geleuven binnen as dit.

Vertaeld deur: vertaelmesienegien

Wikipedia...

Mit daank an o.e. Servien en Ni'jluseger hewwe al een hiel schoft een eigen wiki op de Nedersaksische Wikipedia. Kiek mar es op:

http://nds-nl.wikipedia.org/wiki/An_de_Liende

Stellingwarf 700 jaor...

Et grote 'feest' van ankem jaor...

"... De eerste keer dat de laansnaeme Stellingwarf him veurdot in schriftelike bronnen, is in een bekende bisschoppelike oorkonde van 25 augustus 1309. Die wodt wel anduded as de Excommunicatiebulle van Guido van Avesnes, bisschop van Utrecht (1301 - 1317)..."

Stellingwarf 700... Et grote 'feest' van ankem jaor...

In eerdere stökkies he'k al zegd dat et d'r neffens mi'j slim op liekt dat de naeme 'Stellingwarf' best wel es eerder schreven wodden staon kan as in de onderdehaand beroemde banbrief van die Gwijde van Avesnes. De veurige keer he'k een hiele riegel blispoters uut die tied es op 'e riegel zet...

Gaondeweg he'k now ok wat plaknaemen gadderd waor meugelik nog archieven bestaon waor zoe'n dokement - oolder as de eerdernuumde banbrief van 1309 - argens in een stoffig laegien of een mufroekend mappien liggen kunnen zol, o.e.: Bremen (Dld), Munster (Dld), Keulen (Dld) mar veurlopig mien faveriet: Chicago (USA). Et zol vanzels al een meraokels mooie bak wezen as et in ét belangriekste archief van de Stellingwarfse tael in Berkoop liggen zol..!

Omreden Keulen geunstig ligt an et pad van Rome naor Utrecht, mar ok om alderhaande aandere redens - Keulen was bijglikeks tot an 1559 dé metropool van Noordwest-Europe op Rooms-karkelik gebied -, was dat lange tied mien eerste faveriet, mar uut naovraoge bliekt dat et oolde archief van Keulen naotied een peer keer knap in 'e braand staon. Et is nog mar de vraoge as et stok wa'k zuuk, doar bi'j ommekommen is of dat et veur de braand argens anders hennebrocht is. Ok in et Sticht Utrecht het o.e. in 1427 een grote braand huusholen krek as trouwens in Drenthe, ok in 1427.

Al die bisschoppen weren dan ok niet alliend grote vechtersbaozen mar deur al heur in-de-braand-stikkeri'je ok nog es grote kultuurbarbaren. Ok in 1148 bin een tal karken in Utrecht w.o. de Maartens-, de Pieters-, de Paulus- en de Janskarke al es verwoest deur een niet te blussen braand. En in 1253 was de Domkarke in Utrecht alderdeegst ok al es ofbraand. Mar goed, dat 'mien' stok daorbi'j ommekommen is, is niet zo groot, liekt mi'j.

Een protte archieven verhuusden in die tied ok naor kloosters, mar die kloosters daor wodde doe ok geregeld es de braand in steuken. De eerste slim positieve kontakten van mien internationaole netwerk roegelen trouwens onderdehaand ok binnen. A'k et even an tied hebbe dan wi'k disse maond mar weer es veerder op sneuperspad...

pb

Kursus Stellingwarfs (3)

Zo om et aandere jaor wodt d'r deur de Schrieversronte een kursus Stellingwarfs veur beginners geven. Van de kursus in de winter van 2002/2003 hewwe een verslag van iene van de dielnemers (*W. van Viene*) liggen dawwe de kommende maonden hier in een dikke tien ofleverings ofdrokken. De meeste taelflaeters hewwe d'r mar gewoon in staon laoten...

De dadde aovend...

Opni'j toogden wi'j vanaovend naor Berkoop. Wi'j kwamen zo ongeveer midden in de meute an en zochten een plakkien an iene van de taofelties. Vule tied hadden wi'j niet te vergriemen want -nao achterof blieken dee- hadden wi'j disse aovend een hiele 'strengere' kursusleider. Een echte schoelemeester zo as hi'j zels vertelde. De naeme was/is Pieter Jonker. Hi'j komt van 'e Haule en hi'j hadde vrogger studeerd aan de Pabo in Drachten. Doedestieds nuumden zi'j dat nog gewoon een kweekeschoele naor ik miene. Pieter zee ok nog dat hi'j dit wark een aovend of drieje in 't jaor dee. Hi'j wol zich op zoe'n aovend dan ok graeg utleven. Wi'j weerden waarschouwd!

Zo as meesters wel vaeker doen, begon Pieter mit et uuddelen van briefies. Nao 't laeter blieken dee weren dit briefies "In voegelvlocht". Hi'j het et niet mit zovule woorden zegt, maor et dee mi'j slim daenken an iets wa'k al eerder lezen hadde. Verduld, et leek krek al hadde Pieter disse 'Voegelvlocht' overneumen ut et boekien van Henk Bloemhoff, nuumd as "Hoe schrijf je 't Stellingwerfs?". Ja, zo kan ik et ok vanzels. Hier en daor wat ere woorties bruukt, mar veerder veur et grootste pat overschreven!. 'k Zal et nog wel es an de odder stellen.

An de haand van et veurste blad van die Voegelvlocht-briefies mossen wi'j de klaanken "ao", "ae", "aa" en "a" bestuderen. Dat hadde Grietje ok al es vraogd. 't Laeste briefien wawwe kregen was een invulbriefien waor as wi'j disse kombinaosies van letters in bruken mossen. Veertien riegelties laank klaeterde et waeter tegen de glaezen en vleugen de baorden mit gries haor deur de kaemer, in een huus dat an de vaort op de kaorte ston. Dat een taofelblad niet praoten kan en an gesnaeter gien aende komt, dat wussen wi'j eins allemaole al. Mien risseltaot was -'t zal beginnersgelok west hebben- een dikke tiene.

Nao et eerste, kregen wi'j nog zoe'n briefien. Et gong hierbi'j om woorden as: peer, meensken, thuuskommen, veurjaorberaad, bluiende zoegepap en sepiepen, gremietig kieken en wif staonde taofelties in huzen mit grune loeken. Waoromme et geveerlik is om je in Berkoop te verpraoten is mi'j niet hielendal duudlik wodden. Een protte fouten weerden maekt doe zi'j wat onder de schölk dreug. Mar dat gefte wel vaeker een boel argewaosie. In dit stokkien ha'k wel twee schrief- en iene tikfout maekt. Dat was te verklaoren -zo zee Pieter- deurdat op verschillende plakken in de gemeente de klaank bi'j et praoten mar al te vaeke stark ofwiekt van waj' schrieven.

Mit al zien uitwijdinge over letterties, woordties en zinnegies weer et al aordig laete wodden mar ok disse Pieter wus van gien opholen. Hi'j begon -alweer as een echte schoelemeester- een diktee veur te lezen. Wij mossen opschrijven wat as hi'j veurlas. 't Gong bevobbeld over 't naor huus gaon en dat 't Stellingwarfs een tael wezen zol en zo veerder. Dat de Kaastdaegen en Paosken niet op dezelve dag veulen dat wussen wi'j ok wel mar dat Pieter vaeke de hiele dag tot 't raem uut staot te kieken, dat ha'k niet van him docht.

Tot nao de klokke van halvetienen gong hi'j deur. Zien laeste opdracht van disse aovend was 't opgeven van niet te zunig huuswark. Opni'j begon hi'j briefies uut te dielen en daor mossen wi'j dan thuus mar es naor kieken. In de gauwegiet en an al dat thuuswark he'k al zien, dat Pieter him, ok nao vanaovend nog, in zien gedaachten nog vaeke een schoelemeester vulen zal. Mar 't was vanaovend opni'j wel de muute weerd om hierhenne te kommen. Aankem/Toekem weke mar weer es kieken.

Wakker van Viene, 14-02-2002 (3-de aovend)

Een onmeugelijke woord...

D'r bestaon een protte zonuunde unieke liesies. Liesies van bi'jglieks et langste woord, et mooiste woord, et domste woord, en gao zo mar deur. Mar d'r bestaot mar ién, warkelik uniek woord dat trouwens eins gien kompleet woord is, lichtkaans niet iens bestaot, of misschien toch ok wel: **JHWH** (Hebr: jod-hee-vav-hee). Een woord, een riegel letters die et onmeugelijke woord veurstellen in et biebelse Hebreeuws veur de Godsnaeme. Een wat mistiek woord ok, een *nomen sacrum* wao'we eins niet iens van weten hoe et uitspreuken wodden moet, en dat eins ok gienertied hadde-op zegd wodt - now ja, iens in 't jaor dan misschien - mar toch ok al ettelike ieuwen overleverd is en in haost alle taelen bekend is. Op et gebruik van dit woord staot alderdeegst de doodstraf deur stieniging. Mit recht dan ok: een onmeugelik woord.

Ok etymologisch een onmeugelik woord omreden dit woord ienvooldigweg gien herkomst het. Et beston al veurdat d'r wat (aanders) beston, ja, alderdeegst veurdat d'r tied en ruimte was veur wat om te bestaon. Alliend et woord beston, maar eins ok weer niet. En toch het dit onmeugelijke woord hiel wat betekenissen, o.e. 'wezen' en in verbanen 'hi'j is', 'hi'j zal wezen', 'vormen' en 'veroorzaaken'. Om et onmeugelijke woord toch bruken te kunnen wodden woorden bedocht die naor et onmeugelijke woord verwezen, zoas: Adonai, Elohiem, Hasjem, Eljon, Allah, God en gao zo mar deur.

Om et onmeugelik uut te spreken woord van mar vier medeklinkers toch uitspreken te kunnen bin d'r uutspraaketekens zoas klinker- en veurdrachtstekens an toevoegd. En dan nog wodde et woord niet uitspreken, mar zoe'n betien 'uutzongen'. Over gien aander woord is zovule zegd en schreven as over dit onmeugelijke woord.

Lezersvierkaant (anagram)

<p>Vries kaartlezen: Vrieze Karstlaen (Kaartleesverzin)</p> <p>Lezers via krante In verstarke zael (Karnzael vereist)</p> <p>Zael vieren Karst Vree in zael stark (Naere zit as vlerk raere zit van elks)</p> <p>Rien V.: ‘Starke zael’ ‘Vier zaelen stark’! ‘A, er zit veel knars’ ‘Za’k ‘t al versieren’? (Kraest vier zaelen)</p> <p>Laenze kart er vis Leraar viskt ze en Lezer raekt an vis (Lerarenvak Zeist)</p> <p>‘An, zeeltviskarre’! ‘Nel, vriezerkaast’! An, vileer ze stark! Zal vies ten karre (Verzin ark): staele</p> <p>‘Za’k ‘r vis er al eten’? Zeevarkenstrail (Aalstekerverzin) Zael at vin kreers</p> <p>Ria Z.: ‘Veel knaster’ Ze kirt naar vlees</p> <p>Vet er an, slierzak (Lat ‘r varse keze in)</p> <p>Za’k an ‘r vleis, eter’ Kar neer, vleis zat! (‘r Vlees traanziek) Vleis zakt, en raer!</p>	<p>Verkeer zit an sla (Verst in zeekraal) Kervis lat ze naer</p> <p>Vlerk star in ‘e zae (Vrat raek in ezels)</p> <p>Inke zal ter vaers (Ze vilt rekenaars ze verkiest laarzen)</p> <p>Steil varzen raek Kien ter vars, zael! ‘Klavier, zet ‘r es an’! ‘Za’k et vars lieren’?</p> <p>‘Tier varkenszael’! (Tril): ‘Za’k aveseren’? ‘In vak, starre ezel’! (Kel): ‘zit naer, veras’!</p> <p>(Las: ‘vet’, ‘zier’ en ‘ark’ verzin, las: ‘kaeter’ las zeer vierkant) Vars zakt iel neer</p> <p>’r Vlies zeer kaant ‘Za’k Lars vieteren’? Lars naekt (ziever) Ster zal vaeke in ‘r</p> <p>Ze: virale knaster Ze kan ‘t, (raer vleis)</p> <p>(Veinst klaar zeer) Klaar is ze (‘t ‘r even)</p> <p>‘Al Kerst, vieze nar’? (zere kastrivalen Nel is ‘r vaeker zat)</p> <p>(Vaeker lasterzin zieke laster van ‘r vaeke stil zarren)</p>	<p>‘Za’k al verstieren’? ‘Vazal stik er neer’! Vazal niet kreers</p> <p>Nel vat iezer kras Raek Zilvan eerst! (Viel zeer stark an) Skilaarzenveter!</p> <p>Vazal, kniester er! Kira, steel varzen!</p> <p>Zr. Ria (naekt vlees) Ria van: ‘Ezel, strek’! (Kreet van Ria zels) Ans, rilt ze vaeker?</p> <p>‘Laveren, z’is raekt’! A, Zia, vertrek snel! Trekzalve is naer!</p> <p>Lezerreis vakant Ra, verzin kasteel!</p> <p>‘Strik leerze an va’! ‘Leerzen vast, Kira’ (Laarzen skier vet)</p> <p>‘Za’k ‘r al viseteren’? ‘Verrek! Zita slaen’?</p> <p>Kier zal ten vaers (Lezer vaek in rats) ‘Train vaeker zels’!</p> <p>Varken lest: ‘Azire’ Rita las: ‘ken vreze’ (Ervaar) lezen: ‘stik’</p> <p>Lenze: ‘verkas Rita’! Zaelstier! varken!</p>	<p>t Is naer, val zeker ‘Verkas teniel, raz’! Versla iezertank!</p> <p>Zael vier knarste Staeker zal ‘r vien</p> <p>Rieke zal starven! ‘Eer ik starven zal’!</p> <p>Zie stalker vaer’n Verliezerskaant</p> <p>Staeken liervarz Streven zaek lari Varszaeken te ril Zael verstik naer (Vertreksein zaal)</p> <p>Vier zaelen strak Staeker zal vier’n</p> <p>Laenze viert kras Slat ‘r vier zaeken</p> <p>Veer krast in zael Kraant is zeer vel</p> <p>Zaek verliest nar Nar eist vael zerk</p> <p>Zal A. Kerst vieren?</p> <p>Laen verziect ras: Viezer Karstlaen</p> <p>Kasverzin laeter Verliezers naakt Va rest rilzaeken</p> <p style="text-align: right;"><i>Lies Zeverkraant</i></p>
--	--	--	---

Leerling Leermeester

Van mien leermeester - mien teaching professional - mag ik veur, tiedens en nao een les gienertied zeggen: "Dit kan ik niet!" "Ie kun et wél", is dan zien heftige, ambtelike reaktie. Mien beroepsleermeester is hierin dan slim risseloot. Onze kommenikaasje is dan wel wat verstoord raekt en dat komt mien anleren van de slaegen as de putt, de chip en de swing niet altied ten goede. Zien anvieterende woordebri'j he'k meer as neudig bi'j et anleren van die och zo verschillende golfslaegen. Ik begriep da'k van holing veraanderen moet.

Van mien teaching pro mag ik ok gienertied zeggen: "Dit kan ik wel!" Prompt zegt hi'j dan: "Ie kun et al aorig, mar ie doen et nog niet hielemaole foutloos. D'r vaalt altied nog wel wat an je slaegen te beteren". Deur him bin ik d'r van overtuugd raekt, dat a'k mi'j as een beteweter - as een arrivé - gedrege, da'k dan mien eigen glaezen insmiet. Ik help mien aspiraasienivo eigenwies om ziepe. Ik geleuf mien pro. Ik bin now al van doel om nao et haelen van mien basisdiplome golf - et gvb-certifikaot - deur te gaon mit et oefenen op de ofslagmatten en et lopen van 18-holes baenen tot ik een aorig leeg kneuzekereksiegetal hebbe; 25,4 bi'jglieks in plaets van die 36 now. Dat vanof 36 naor 26 en dan naor 25,4. Leg ik de latte veur mezels te hoge? Jow vienen mi'j een Streber en dat nog wel veur een vrouw van roem vuuftig? Kennen jow mi'j dan? Biwwa mekeer al es op de 19de hole tegenkommen?

In een les moet d'r van alles gebeuren en een goeie verstaandholing tussen leerling en leermeester is dan van een groot belang. Et moet klikken. Ik weet van mezels, da'k een vrouwelike leerling bin. Weet ik dan per definitie hoe ik mi'j instellen moet op et anvieterende lesgeven van mien leermeester? Wat is zien basisinstelling bi'j zien lesgeven? Is hi'j naor mi'j toe dirigerend óf demokraotisch óf kikt hi'j mien geklongel en mien goeie mementen alliénd mar hiel welwillend an? Disse laeste holing is de laot-heur-mar-wi'jen-holing. Over de verdiensten van op disse maniere golfles geven en golfles kriegen praot ik now veerder mar niet; is trouwens wel interessaant!

Ik maek mien keuze: van weerskaanten gedaachten uutwisselen tiedens de les. As hi'j op mien slag kommentaar geeft, luuster ik scharp. As hi'j mi'j een slag of een pat van een slag veurdot, dan kiek ik scharp toe. A'k bi'j een maotige swing, een haeperende chip of een zielige putt mien twiefels over mien doen en laoten onder woorden brenge, dan kikt en luustert hi'j allat. En dat is nog niet iens alles. Hi'j zuukt hiel vlogge naor een veur mi'j geschikte veraandering in mien daenken, in mien lichemsholing en in mien slag. Hi'j stokt dit op gepaste wieze uut en dot mi'j op datzelde plak loepzuver de juuste veraandering veur. Dat iene minne mement in mien swing, dat iene mankeerde aentien in mien chip of dat twiefelachtige onderdiel in mien putt wodt gaondeweg beter. Kotomme: ik kies in de verholing leermeester leerling veur een warkbere ko-operaasje van weerskaanten, binnen een demokraotische verholing. Waj' zo leren, lat veuruutgaank zien; blift vule beter hangen.

Is d'r een protte op een pro an te merken as die köst veur zien feilloos veurdoen en ik him hierna zo goed meugelik naodoen moet? Is imitaosie dan zo verkeerd? Ie leren je de verschillende uitgangspesies en de medelslaegen in disse lessetting onomstotelik vlogger an, en et is dan ok kosten en tied besperend. Mar vuult et wel goed? Et vuult allemaole as anleerde golfkunde en niet as zelsveroverd golfgedrag. En... In mien ogen is golfen een van binnenuut anveerde saemenwarking van heufd, hatte en hanen en gien anleren van ko-ordineerde menierties van de leermeester. En... Zoks is mi'j (hiel wat) meer weerd.

© anne bult

Lao'we es wat polderen...

Awwe vroeger thuis bi'j oons moeke om wat groots ankwammen dan kowwe dat wel rap vergeten vanzels. Een vraoge om een ni'je auto bi'jglieks hadde hielendal gien nut. Een ni'je fiets zat d'r veur oons niet iens in. Mar goed, as kiend bleef ie d'r vanzels wel omme deur zeuren. De tussenoplossing was vaeks daj' een snupien kregen en dan mar weer mooi veerder speulen mossen.

Misschien is dat ok wel een taktiek die et SONT nog es bruken kan. As et now mit die erkenning van et hiele Nedersaksisch (weer) niks wodt, perbeer dan eerst es mit een hiel klein stokkien. Perbeer et eerst es alliend mit een erkenning veur et Stellingwarfs. Lichtkaans dat ze daor wel intrappen, daor in Brussel.

D'r wo'n trouwens ok de hieltied een stokmennig domeinen nuumd waor as zoe'n tael an voldoen moet. Now wodt d'r deur de blispoters zegd dawwe daor al meer as genoeg, an voldoen. Wat - ok in aandere gevallen - vaeks niet nuumd wodt, mar waor Brussel lichtkaans nog op zit te waachten is et domein van de pornografie in de Stellingwarven. Misschien is dat wel de grootste reden waaromme as die erkenning mar niet komt. Lao'we een Stellingwarfse porno-industrie beginnen. Mit een betien gelok is die erkenning onder diel III dan zo veur mekeer...

pb

Bedonderen...

'Bedonderen' komt ienkeer veur in et hiele dikke boek, en wel in Genesis 31:7 *Toch heeft hij mij om de tuin geleid en mijn loon wel tien keer veranderd. Maar God heeft niet toegelaten dat hij me benadeelde.*

'Bedonderd' of 'bedreugen' bin woorden wao'we et al vaeker over had hebben: deftig of wat lege bi'j de grond...

Een zwaor-griffermeerde wil et vaeks graeg wat netties hollen, van anderen mag et vaeks wel weer wat populairder (populistischer)...

Aktie...

Aktie

Zes en dertig reclamefolders ael ik uut de brevenbusse. Er bin ele boekwaarken bi-j maar dizze ele reklamewereld is op een maniere in enaander evold dat et een compliment wel weerd is. Er is gien papiertie wat er los bi-j fladdert. Een ele puzzel eur om et op dezelfde maniere nao te doen. Dat hoeft ook niet want de bedoelige is om al die reclames goed te bestuderen.

Het thuiswinkelen kan begunnen en mitien ook kieken wat veur overbodige artikels er te koop bin-n. Now ligt et er maar an hoeveule tied a-j hier an willen besteden. Het is te veule om op te neumen zoveule papier ligt er in verschillende kleuren op de taofel. Nao een klein posie wordt het hele zooigie papier bi-j het old papier eknikkerd. Er zit goed zwaorte an en dat is miraekels goed, want daenk joe now ies in dat in iedre brevenbusse net zoe'n pakket komp. Dat is geweldig mooi man.

Now is het wel de bedoelige da-j eerst alles toch maar ies goed deurnemen want bovendien kan er ook een beste pries tussen zitten waor ie allenig veur bin uut-elot en alleen bestemd is veur de bewoner die op dit adres woont. Hoe kun ze et verzinnen. Bi-j de burenen kregen ze hetzelfde an-erekt. Het is wel biezunder eur dat et geld joe zomaar binnen de deure valt. Gien ènkle meuijte hoeft ie hier veur te doen en dan d'r bi-j, heel wat volk is hier ook bliede mit. Volk, wat alle touwgies an enaander mot knopen om veur een extragie de grote kas niet an te spreken. Een anval op die grote kas van verenigingen of de skoelen, nee, dat hoeft dan niet want et olde papier zorgt er veur dat dit niet neudig is.

Spaeren meensen. Spaeren. Reclames spaeren, wat mitien inhold dat er now aktie mot koemen. Aktie veur het behold van heel veule reclamefolders die in iedre brevenbusse trechte koemen.

De oldpapierophaeldienst zal hier maar wat wies mee wezen.

En hier giet het omme. Plak dus gien sticker op de brevenbusse mit opschrift:

"Reclames niet gewenst."

Dat is glad verkeerd. Ontvang die zooi mit eupen armen. De papierophaeldienst wet er wel weg mee en ien ding ef de onvanger al veur op de afzender van al dat moois, n.l.

Kassa!!!

Spaeren dus veur de club of welke instelling dan ook, men vaart er wel bi-j.

Femmy Woltman-Groen, Gieteren

Keunstkefé...

Oosterwolde, 21 december 2008 Ondanks dat iedereen druk doende was met kerstinkopen kwamen nog een groot aantal bezoekers ook even binnen lopen bij het laatste kunstcafé van dit jaar.

De dagen voor kerst zijn grauw en grijs en daarom hadden de kunstenaars die afgelopen jaar in het kunstcafé hadden geëxposeerd zicht laten inspireren door het thema 'Licht'. De entree, had een metamorfose ondergaan, en kon je even weg uit de dagelijkse werkelijkheid, om nog even binnen te stappen in de warme en vooral gemoedelijke sfeer van het Kunstcafé.

Er hingen werken van 16 verschillende kunstenaars, velen van hun waren afgelopen weekend ook aanwezig. Bezoekers en kunstenaars raakten in gesprek over de kunsten in de stellingwerven en over de tentoongestelde kunstwerken met hun invalshoek op het thema 'Licht'.

De opening op zaterdag werd opgeluisterd met een Djembé workshop van Benny Latuheru van Latu percussion die werden afgewisseld met gepaste wintervertellingen door Els de Niet. Zij droeg ook zondag voor uit een boek van van Gabriel García Márquez, met als thema de (onmogelijke) Liefde, maar ook ouderdom en eenzaamheid. Ook droeg zij enkele gedichten voor met het zelfde thema 'de liefde'. Daarnaast vertelde Bas van Domburg, theatermaker uit Oosterwolde, over zijn manier van theater maken. In zijn voorstelling maakt hij gebruik van maskers geïnspireerd op het eeuwenoude Commedia dell'arte, een type improvisatie toneel met terug kerende herkenbare karakters. Zijn toneel groep teatro tomato maakt vooral masker voorstellingen voor kinderen.

De 120 bezoekers hebben kunnen genieten van alle kunstwerken, wat een fijne hernieuwde kennismaking was met het werk van de exposanten die ze toch weer verrasten met nieuwe technieken, nieuwe werkwijzen en nieuwe kunstwerken. De bezoekers waren zoals gewoonlijk van gemêleerd gezelschap, zo kwam de mevrouw uit Rikkingahof weer even lang met haar scootmobiel en ook waren er kunstenaars uit Groningen die geïnteresseerd zijn in de kunstuitingen van de Stellingwerper kunstenaars. De entourage van een 'café' in combinatie met kunst zorgt ervoor dat kunstgenieters en kunstmakers zich met elkaar kunnen verbinden, wat zeker net voor kerst een mooie gedachte is. Het met elkaar in gesprek gaan is iets wat we in de Stellingwerven meer moeten doen en we moeten blijven zoeken naar mogelijkheden en kansen wat betreft kunst beleven en uitvoeren, ook op gebied van theater, film en muziek. Stichting kunstwerf wil ook in 2009 blijven kijken naar de kansen voor jong&oud.

Het laatste Kunstcafé van 2008 werd afgesloten met een gemeenschappelijk eten aangeboden door de leden van de werkgroep Kunstcafé aan de bestuursleden van de Stichting Kunstwerf en de stamgasten van het Kunstcafé. Zonder de steun en de inzet van deze drie groepen is het niet mogelijk dat zulke initiatieven kunnen plaats vinden. En zij zullen er ook voor zorgen dat er in 2009, op elk derde weekend van de maand een expositie plaats vindt in het Kunstcafé.

Het eerste Kunstcafé van 2009 vindt plaats op **21 en 22 februari**.

GEVOEL

Ook wij wilden wel eens overwinteren. Wij hadden daarover zoveel positiefs gehoord, zodat we al vóór de Kerstdagen naar Spanje vertrokken. Zodoende vierden we de feestdagen nu eens bij een temperatuur van 20°.

Dat lijkt heel prettig en dat is het dan ook wel, maar toch misten we iets.

Dat iets is dat speciale kerstgevoel, dat je krijgt als de temperatuur onder het vriespunt is gedaald, de sloten dicht gevoren zijn, een ijzige oostenwind tijdens de kerstwandeling in je gezicht blaast en een minimaal 5cm pak sneeuw het land bedekt, om maar even iets te noemen.

Bij deze weersomstandigheden kan ik de traditionele kerstviering wel intens beleven.

Wèl hadden we in Spanje een boompje gekocht, deze opgetuigd met van huis meegebrachte ballen. Met een mooie piek in de top en bedekt met sneeuw uit een spuitbus.

De kamer in ons appartement, met uitzicht op zee, hadden we versierd met hulst, dennentakken, engelenhaar en kaarsen in rood en wit.

De Cd-speler liet meermalen “The most famous Christian songs” horen; nee, dáár lag het niet aan.

De kerstverlichting stond tot een uur of 5 te schitteren in het felle zonlicht.

Maar ondanks alle moeite, die we deden, om de kamer die ambiance te geven die we thuis gewend zijn, wilde het hier niet lukken. Het door ons zelf gebakken kerstbrood met amandelspijs, extra krenten en rozijnen kon daar niets aan veranderen.

De keuken van het Spaanse restaurant, dat een speciaal kerstdiner voor de vele buitenlanders had bereid, verdiende alle lof, daar niet van.

Maar tijdens dat diner dacht ik, even maar, aan onze boerenkool die nog op het land stond.

De strandwandeling over het maagdelijk witte, 3 km lange zandstrand was heerlijk, maar we spraken toch wel, eventjes, over de vele winterwandelingen vlak bij huis.

Toen wij heel in de verte muziek hoorden, waarbij Bing Crosby de wereldberoemde song “I’m dreaming of a white Christmas” ten gehore bracht, wisten we het beiden.

In het vervolg vierden we de Kerstdagen thuis en denken dan met weemoed aan Spanje.

Han Bonnema

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- bedrabbeld** = last hebbend van diarree
bedrommen = haastig samenpakken van spullen
bedrongen = in het gedrang, opeengedrongen tussen anderen
bedubben = samen beredeneren om er uit te komen
= 1. door het later worden in het duister, donker nog bezig zijn, vaak: zodat men moet ophouden
2. in: dan bi'j' eerst wel beduusterd, dan kun je eerst niet verder
3. in: d'r beduusterd van wezen, beduust

Ra, ra, reer...

genaode of genade

- genaode = genade
genaodig = 1. genadig
2. bv. in genaodig wat veur de broek, flink wat voor z'n broek
genaodigd = begenadigd

en ok nog:

- maegiesgenaode = smeekbede die een jongen moest uitspreken als meisjes hem in hun greep hielden om te plagen

mar dan opiens:

- jongesgenade = verzoek om 'genade' door een meisje aan de jongen die haar, bij het stoeien, hardhandig in zijn greep houdt

Min zin of gien zin...

'**Minne zinne**' staot in et Drents veur erotiek.

We wollen dat in oons Stellingwarfs eins mar wat inkotten tot 'min zin'.

- Hoe is 't, hi'j' ok een min zin?
- Nee, ik hebbe een best zin.
- Gòh, jammer want hebbe wel zin.

Mi-jn tuintien

De teëgels gruun, de teëgels glad
et b`nkieen woar ik graag op zat
is glad emaaft deur algen
en oaver 't natte keigiespad
kroepm wat zwarte zwalgen.

Mar dan, as ik ies eel goed kiek
kan 'k tussen 't onkruud in et sliet
een gruun puntien ontwaren
det puntien is een liefdeblick
van natuur an mensenskaren.

De zonne kump, zij et wat troag
vezichtig op, maar blef nog loag
eur fletse stroalen skiéne
zie jag de kolde uut d' aardloag
en kek deur mi-jn gediéne.

In 't tuintien stoat mi-jn boom
spiernaakt
zi-jn krachten bin oast op-eraakt
ij wil weer grúne takken
ij wil det 't kolde weer now staakt
doar kan e echt noar snakken.

Corry Overmars-Kalshoven

Opruming

Vandaag, de laatste dag dit jaar
heb ik in een winkel voor mijzelf
een lege vuilniszak gekocht
alfabetisch geordend stop ik
al mijn onvoltooide werk daarin

'k heb nog gedichten
karrevrachten proza
en titels van veel boeken
die ik nog eens schrijven ga

ik zet hem vrijdag op de stoep
wacht dan achter het venster af
hoe de auto met een grote pers
samen met het werk van anderen
er één groot pakket van maakt

toegedekt onder een laagje aarde
zal mijn werk nog lang blijven bestaan
of gaat de gloeiend hete vlam erin
stijgt het aroma van mijn pennestroken
wellicht alsnog naar grote hoogte

hoe dan ook
ik heb voor mijzelf vandaag
een grote lege vuilniszak gekocht

pb

Rilke (12)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskiend in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Chartres

Im Sturm, der um die starke Kathedrale
wie ein Verneiner stürzt der denkt und denkt,
fühlt man sich zärtlicher mit einem Male
von deinem Lächeln zu dir hingelenkt:

lächelnder Engel, fühlender Figur,
mit einem Mund, gemacht aus hundert Munden:
gewahrst du gar nicht, wie dir unsre Stunden
abgleiten von der vollen Sonnenuhr,

auf der des Tages ganze Zahl zugleich,
gleich wirklich, steht im tiefen Gleichgewichte,
als wären alle Stunden reif und reich.

Was weißt du, Steinerner, von unserm sein?
und hältst du mit noch seligerm Gesichte
vielleicht die Tafel in die Nacht hinein

Chartres

In de storm die rond de stoere kattedraal
raost as een pessiemist, die daenkt en daenkt,
vuul ie je tederhied, aj' es op een keer
jow lachien zien, dat innig naoder winkt:

glimkende engel, oftastend feguur,
mit een mond maekt uut honderd monden,
verneem ie niet hoe oonze levensdaegen
van je zunnewiezer glieren, ure nao ure,

en dat de uren van de dag daor toegelieke,
as echte geliekesen liekwichtig staon,
as weren ze alle uren riep en riek?

Wat weet ie, stienefeguur, van meenselik bestaon?
En reik ie altemet mit een nog zaliger lach
je wiezertien me in de nacht an?

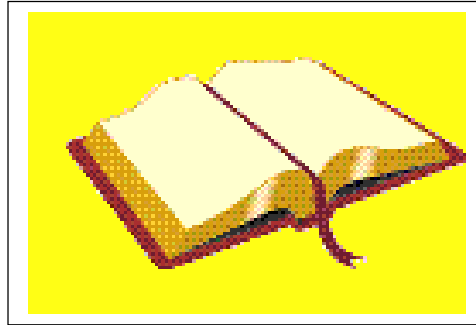
De Stellingwarver Biebel

Haost onmeugelik...

Tja, en dan bi'j' op een aovend laete nog krek even zo lekker doende mit een stok tekst nao te kieken en dan kriej' dit weer...

De veurige negen keer 'eerst mar zo staon-laoten', dan zie'we laeter wel es. Mar ja, et

wodt now ok tied om die laeste oneffenheden glad te strieken. De peraobel in Mat 13:40 *Zoals het onkruid bijeengebonden wordt en in het vuur verbrand, zo zal het gaan bij de voltooiing van deze wereld...* wodt ongeveer zoks as: *Zoas et ontuug bi'j mekeer bunnen en in et vuur verbraand wodt, zo zal et gaon bi'j et daonmaeken van disse wereld...*

Et laeste pat van zoe'n zinnegien is toch haost niet fesoenlik te vertaelen? Wat staot d'r now eins krek: "*De voltooiing van deze wereld*". Hoe zo, de wereld was toch in een dag of zesse al klaar? Now goed dan, zeuven dagen. Wat moet d'r now nog meer '*voltooid*' wodden. Et liekt op 't heden eerder dawwe de wereld an et ofbreken binnen, mar nee, de voltooiing moet nog kommen. Wij weten vanzels ok wel dat een keunstemaeker een schilderijje vaeks ok mar moeilik 'voltooiën' kan. Meerstal wodt hi'j dreven deur gebrek an centen om d'r toch mar een aende an te maeken en et al of niet 'voltooid' schilderijje te verkopen veur brood. Is dit peraobel van de keunstemaeker mit zien schilderijje te vergelieken mit de 'voltooiing van de wereld'? Voltooiën is dat daonmaeken? Zol misschien wel kunnen mar et '*daonmaeken van disse wereld*', zol d'r iene Stellingwarver begriepen wat daor dan staot?

Lao'we es wat Nederlaanse alternatieven veur dat 'voltooiën' zuken: afbouwen, afbreken, afhandelen, afkappen, afmaken, afronden, afsluiten, afwerken, afzien van, afzoenen, beëindigen, besluiten, bijleggen, een eind maken, eindigen, eindigen, gereedmaken, klaarkomen, opheffen, ophouden, perfectioneren, sluiten, stoppen, stopzetten, termineren, uitmaken, uitscheiden, volbrengen, voleinden, voleindigen, volmaken, volbrengen, vultrekken, volvoeren.

Tja, allemaole prachtig mooie woorden mar d'r zit niet iene tussen die et haelt bi'j dat '*voltooiën*'. Dan mar staonlaoten? Fesoenlik omschrieven kan eins ok niet iens. En dan nog es wat: et gaot eins hielemaole niet om et 'voltooiën' van disse wereld mar om een ni'j begin alderdeegst! Ja, maek et hielemaole mar ingewikkeld. In et begin van de Biebel (Genesis) wodde de wereld in een dag of zesse, zeuven maekt. Now, haost an et aende van dat dikke boek bliekt opiens dat disse wereld nog even 'voltooid' wodden moet. Alles wat in wat tael dan ok zegd wodt kuj' ok in et Stellingwarfs zeggen, is oons altied veurholen. Mar we lopen now toch wel tegen greenzen an, zo liekt et. Lao'we d'r nog mar een ure mit in de hangmatte liggen, mar we moe'n et now toch wel haost es weten!

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe daegs tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Kritiek heuren laoten is betrokkenhied tonen

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vieren op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *